

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДВНЗ «Івано-Франківський
національний медичний університет»

проф.

М.М. Рожко

« 14 » січня 2019 р.

ПРОГРАМА

загальної підготовки працівників ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» до дій у надзвичайних ситуаціях

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях (далі - Програма) розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 р. № 5403-VI, постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» та наказу ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України від 08.08.2014 № 458) «Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях» з метою встановлення рекомендованого змісту різних форм навчання, а також навчального часу на їх проведення.

1.2. Обсяг часу на вивчення навчального матеріалу за Програмою становить 12 годин.

1.3. Мета програми.

Програма призначена для навчання працівників щодо набуття необхідного обсягу знань діям у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

В процесі вивчення Програми рекомендується:

ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту університету;

вивчення основних способів захисту працівників від уражаючих факторів надзвичайних ситуацій з урахуванням особливостей виробничої діяльності;

ознайомлення з інформацією, що міститься в плані реагування на надзвичайні ситуації про дії в умовах загрози і/або виникнення надзвичайних ситуацій;

набуття практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами

пожежогасіння і сприяння проведенню рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації надзвичайних ситуацій;

оволодіння навичками з надання домедичної допомоги постраждалим.

1.4. Тема програми.

Підготовка працівників здійснюється у рамках даної програми за темою: **«Вивчення інформації про дії в умовах загрози і виникнення надзвичайних ситуацій, а також оволодіння навичками надання домедичної допомоги постраждалим, користування засобами індивідуального і колективного захисту».**

1.5. Заняття проводяться у складі навчальних груп з підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуацій в робочий час під керівництвом керівників навчальних груп. Головним методом навчання є проведення групових і практичних занять.

На кожен навчальну групу складається розклад занять, який затверджує ректор університету та ведеться журнал обліку занять.

Індивідуальне навчання передбачає вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівниками навчальних груп.

До проведення занять можуть залучатись (за згодою) також особи керівного складу і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, що мають відповідну освіту та підготовку.

З кожної теми особами, що проводять заняття, складаються плани (план-конспекти) проведення занять, які затверджується ректором університету.

Загальне методичне керівництво і контроль навчання за Програмою здійснює посадова особа з питань цивільного захисту.

II. ВИМОГИ ДО ЗНАТЬ, УМІНЬ СЛУХАЧІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

2.1. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується знати:

основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що можливі для місця розташування університету;

структуру цивільного захисту університету, організацію оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації;

засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;

обов'язки і дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно із планом реагування на надзвичайні ситуації;

способи та засоби запобігання пожежам та вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;

побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування ними;

заходи щодо сприяння проведенню в університеті аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення надзвичайної ситуації.

2.2. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується вміти:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення надзвичайної ситуації;

чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно із планом реагування на надзвичайні ситуації;

користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;

сприяти проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення надзвичайної ситуації;

дотримуватися відповідних режимів радіаційного захисту;

надавати домедичну допомогу постраждалим у надзвичайних ситуацій.

2.3. За підсумками навчання за Програмою рекомендується забезпечити психологічну підготовку працівників до адекватних дій в умовах стресового впливу уражаючих чинників надзвичайної ситуації.

ІІІ. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА РОЗДІЛАМИ ПРОГРАМИ ТА ФОРМАМИ НАВЧАННЯ

Найменування розділу		Форма навчання, години		
		курсове навчання	індивідуальне навчання	спеціальні об'єктові тренування
ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА				
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ І ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ ТА ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ		1	5	
№ з/п	Назва теми розділу	Вид заняття	Кількість годин	
1	Тема. Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення НС.	Групове заняття	1	
2	Тема. Правила поведінки працівників під час НС природного характеру.	Індивідуальне заняття	1	
3	Тема. Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.	Індивідуальне заняття	1	

4	Тема. Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.	Індивідуальне заняття	1	
5	Тема. Вибухо та пожежонебезпека в університеті. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі.	Індивідуальне заняття	1	
6	Тема. Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.	Індивідуальне заняття	1	
РОЗДІЛ 2. НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ		1	1	
№ з/п	Назва теми розділу	Вид заняття	Кількість годин	
7	Тема. Порядок і правила надання домедичної допомоги при різних типах ушкоджень.	Практичне заняття	1	
8	Тема. Порядок і правила надання домедичної допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо.	Індивідуальне заняття	1	
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НА СУБ'ЄКТІ ГОСПОДАРЮВАННЯ		1	2	
№ з/п	Назва теми розділу	Вид заняття	Кількість годин	
9	Тема. Забезпечення виконання університетом завдань з цивільного захисту.	Групове заняття	1	
10	Тема. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планом реагування на надзвичайні ситуації.	Індивідуальне заняття	2	
ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ		Підсумкове заняття	1	
ВСЬОГО ГОДИН ЗА ТЕОРЕТИЧНОЮ СКЛАДОВОЮ			12	
ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА				
1	Тренування у разі виникнення пожежі	—	—	до 2
2	Об'єктові тренування з питань цивільного захисту	—	—	до 8
ВСЬОГО ГОДИН ЗА ПРАКТИЧНОЮ СКЛАДОВОЮ				до 10

IV. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ТЕМ ЗА РОЗДІЛАМИ ПРОГРАМИ.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ І ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ ТА ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.

1.1. Тема. Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

Основні поняття про надзвичайні ситуації. Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій. Попереджувальний сигнал «Увага всім!».

Захисні споруди цивільного захисту, їх призначення та облаштування. Порядок заповнення захисних споруд та правила поведінки працівників, які укриваються в них.

Принцип дії, індивідуальний підбір та правила користування протигазами, респіраторами. Медичні засоби, що входять до індивідуальних аптечок та їх призначення. Індивідуальний перев'язувальний пакет. Індивідуальні протихімічні пакети.

Евакуація, порядок її проведення, обов'язки евакуйованих працівників та правила поведінки під проведення евакуації.

1.2. Тема. Правила поведінки працівників під час надзвичайних ситуацій природного характеру.

Правила поведінки і дії працівників при землетрусах.

Безпечні дії працівників у разі виникнення геологічних надзвичайних ситуацій (пов'язаних із зсувами, обвалами або обсипанням, осіданням земної поверхні, карстовими провалами або підтопленням).

Особливості негативного впливу гідрометеорологічних надзвичайних ситуацій. Правила безпечної поведінки у разі їх виникнення.

Основні причини виникнення та особливості пожеж у природних екологічних системах. Правила поведінки та заходи безпеки у разі їх виникнення.

1.3. Тема. Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.

Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання. Особливості радіаційного впливу на людину. Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба.

Побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування.

Режими радіаційного захисту. Санітарна обробка працівників. Дезактивація приміщень, обладнання, техніки, виробничої території тощо.

1.4. Тема. Правила поведінки працівників при аваріях з викиданням небезпечних хімічних речовин.

Характеристики основних небезпечних хімічних речовин. Особливості їх впливу на організм людини. Наслідки аварій з викиданням небезпечних хімічних речовин.

Загальні правила поведінки та дії працівників при аваріях з викиданням небезпечних хімічних речовин.

Проведення заходів з ліквідації наслідків аварій з викиданням небезпечних хімічних речовин. Дегазація приміщень, обладнання, виробничої території тощо.

1.5. Тема. Вибухо- та пожежонебезпека в університеті. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі.

Основні поняття вибухонебезпеки. Небезпечні фактори вибуху і захист від них. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Стисла характеристика пожежної небезпеки університету. Протипожежний режим на робочому місці. Можливість виникнення та (або) розвитку пожежі. Небезпечні фактори пожежі.

Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі. Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок та правила їх використання під час пожежі.

1.6. Тема. Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.

Безпека при масових скупченнях людей. Психологія натовпу. Правила безпечної поведінки у місцях масового перебування людей та у разі масового скупчення людей.

Поширення інфекційних хвороб серед населення. Джерела збудників інфекцій. Основні механізми передавання збудників інфекції.

Режимно-обмежувальні заходи (посилене медичне спостереження, обсервація, карантин). Правила поведінки в осередках інфекційних захворювань, особиста гігієна в цих умовах.

Основні напрями профілактики інфекційних хвороб. Методи і засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації. Основні дезінфекційні засоби.

РОЗДІЛ 2. НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ.

2.1. Тема. Порядок і правила надання домедичної допомоги при різних типах ушкоджень.

Основні правила надання домедичної допомоги в невідкладних ситуаціях. Проведення первинного огляду потерпілого. Способи виклику екстреної медичної допомоги.

Ознаки порушення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Проведення штучного дихання. Ознаки зупинення роботи серця. Проведення непрямого масажу серця.

Домедична допомога при ранах і кровотечах. Способи зупинення кровотеч. Правила та прийоми накладання пов'язок на рани.

Домедична допомога при переломах. Прийоми та способи іммобілізації із застосуванням табельних або підручних засобів.

2.2. Тема. Порядок і правила надання домедичної допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо.

Домедична допомога при отруєннях чадним газом, аміаком, хлором, іншими небезпечними хімічними речовинами.

Домедична допомога при хімічних та термічних опіках, радіаційних ураженнях, втраті свідомості, тепловому та сонячному ударах.

Правила надання допомоги при утопленні.

Способи і правила транспортування постраждалих.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НА СУБ'ЄКТІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.

3.1. Тема. Забезпечення виконання університетом завдань з цивільного захисту.

Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Організаційна структура управління цивільним захистом університету. Об'єктова комісія з питань надзвичайних ситуацій та евакооргани.

Відомості щодо об'єктових спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту. Добровільна пожежна охорона. Аварійно-рятувальне обслуговування університету. Система керівництва рятувальними роботами, координація дій виробничого персоналу та залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Права і обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту. Сприяння у проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення. Заходи життєзабезпечення постраждалих та соціального захисту і відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій.

3.2. Тема. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планом реагування на надзвичайні ситуації.

Об'єктовий план реагування на надзвичайні ситуації. Прогнозовані природні загрози, територіальне розміщення потенційно небезпечних об'єктів, небезпечні виробничі фактори, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо).

Об'єктова система оповіщення працівників. Дії персоналу щодо аварійного зупинення виробництва. Виведення працівників з небезпечної зони, порядок забезпечення їх засобами індивідуального захисту, місця розташування можливих сховищ, шляхи евакуації.

Інформування працівників щодо розвитку надзвичайної ситуації, місць розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних

ресурсів, технічних і транспортних засобів, координація дій з населенням та виконання заходів з безпеки у зоні надзвичайної ситуації.

V. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ

5.1. Тренінги необхідних дій в умовах надзвичайних ситуацій проводяться під час курсового або індивідуального навчання шляхом виконання індивідуальних завдань або групових занять з метою формування та/або відпрацювання умінь та навичок користування засобами індивідуального захисту та засобами пожежогасіння, дотримання правил поведінки під час проведення евакуації, проведення серцево-легеневої реанімації та інших способів надання домедичної допомоги потерпілим.

5.2. Тренування щодо дій у разі виникнення пожежі є спрощеними за організацією та скорочені за часом і обсягом злагожені навчальні заходи, що спрямовані на вирішення завдань запобігання, мінімізації або ліквідації наслідків пожеж в університеті в умовах, максимально наближених до реальної обстановки.

При проведенні тренувань відпрацьовуються навички персоналу з організації гасіння пожежі на початковому етапі із застосуванням первинних засобів пожежогасіння, надання домедичної допомоги потерпілим та проведення евакуації при пожежі, взаємодії з пожежно-рятувальними підрозділами та підрозділами екстреної медичної допомоги.

5.3. Об'єктові тренування з питань цивільного захисту є єдиним комплексом навчальних заходів, спрямованих на вирішення завдань цивільного захисту в університеті за умов, максимально наближених до надзвичайних ситуацій.

Об'єктові тренування проводяться з метою комплексного відпрацювання керівним складом та фахівцями сил цивільного захисту разом з працівниками університету дій з організації та здійснення заходів, передбачених планами реагування на надзвичайні ситуації, цивільного захисту на особливий період, а також виконання ними функцій з питань цивільного захисту.

VI. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ ЗАСВОЄННЯ ЗМІСТУ ПРОГРАМИ. ФОРМИ І МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ВМІНЬ СЛУХАЧІВ

6.1. Контрольні заходи результативності навчального процесу проводяться з метою оцінки якості засвоєння навчальної програми працівниками і включають поточний та підсумковий контроль.

6.2. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, та групових занять і має на меті перевірку рівня необхідного обсягу знань щодо дій у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

6.3. Заключним етапом навчального процесу, основною формою перевірки рівня засвоєння працівниками навчального матеріалу є підсумковий контроль знань. Перевірку знань за змістом Програми рекомендується проводити шляхом тестування або заліку в усній або письмовій формі. Знання, уміння та навички працівників оцінюються за двобальною системою (“Зараховано”, “Незараховано”) і заносяться до журналу обліку занять.

6.4. Перевірку засвоєння змісту Програми рекомендується проводити у складі комісії, що складається не менше як з двох осіб.

У склад комісії входять особи керівного складу, фахівці університету, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

VII. РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНОГО МАЙНА

Для проведення занять використовується навчально-матеріальна база університету. Працівникам для вивчення ними навчального матеріалу Програми надається відповідна література, навчальні посібники.

У складі навчально-матеріального майна, повний перелік та кількісні показники якого визначаються ректором університету з урахуванням особливостей діяльності та кількості працівників, доцільно передбачати засоби захисту органів дихання, побутові дозиметричні прилади, первинні засоби гасіння пожежі, індивідуальну аптечку, навчальні стенди та схеми, відеоролики з рекомендаціями щодо дій у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

VIII. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Кодекс Цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.

Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012р. № 5081- VI.

Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000р. № 1550-III.

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015р. № 389-VIII.

Закон України від 19.11.1992р. «Основи законодавства України про охорону здоров’я».

Закон України від 24.02.1994р. « Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення».

Закон України від 14.01.1998р. «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань».

Закон України від 06.04.2000р. «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Закон України від 14.10.1992 р. «Про охорону праці».

Національний стандарт України «Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» ДСТУ 5058-2008.

Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013р. № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил ЦЗ».

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013р. № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2018р. № 230 «Про внесення змін до Порядку навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2013р. № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 8.07.2015 р. № 469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 905 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 р. № 841».

Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2017р. № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2001р. № 827 «Про затвердження Положення про Державну службу медицини катастроф».

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002р. № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю».

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2017р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України № 368 від 24.03.2004р. «Про затвердження порядку класифікації НС ТПХ за їх рівнями».

Наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310 «Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях».

Наказ ДСНС України від 08.08.2014р. № 458 «Про внесення змін до Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях».

Наказ МВС від 10.07.2017 № 579 «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.08.2017р. за № 938/30806.

Наказ МНС України від 16.12.2002р. № 330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту».

Наказ МНС України від 15.05.2006р. № 288 «Про затвердження Правил улаштування, експлуатації та технічного обслуговування систем раннього виявлення НС та оповіщення людей у випадку їх виникнення». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.07.2006 р. за № 785/12659.

Наказ МНС України від 18.05.2009р. № 338 «Правила улаштування та експлуатації систем оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей в будинках та спорудах». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.06.2009 р. за № 505/16521.

Наказ МВС України від 05.11.2018р. № 879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.11.2018р. за № 1346/32798.

Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження правил пожежної безпеки в Україні». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 р. за N 252/26697.

Наказ МВС України від 09.07.2018р. № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.07.2018 р. за № 879/32331.

Наказ МНС України від 17.06.2010р. № 472 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного та хімічного захисту».

Наказ МОЗ від 16.06.2014р. № 398 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.07.2014 р. за № 750/25527.

Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.5. Небезпечні хімічні речовини та заходи захисту від них. / за загальною редакцією В.В. Могильниченка. – К.: КІМ, 2010. – 472 с.

Підручник «Цивільна оборона» під редакцією полковника Кашина П.І. Львів, 2005р.

Підручник «Основи цивільного захисту» за загальною редакцією М.В. Болотських. Університет ЦЗ, ІДУСЦЗ. Київ. 2008.

Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 487 с.

Начальник служби цивільного захисту

Штефюк В.М.